

Bosettingsprisen 2016

IMDi Midt-Norge nominerer Trondheim kommune

Trondheim kommune er en motor i bosettingsarbeidet i regionen og en svært viktig samarbeidspartner for IMDi. Kommunen bosetter alene ca. 25% av alle flyktningene i regionen og fattet et rekordhøyt vedtak på 1100 over to år, med 450 i 2015 og 650 i 2016. Det var dette vedtaket langt over IMDis anmodning som inspirerte høye vedtakstall også fra en rekke av de andre store bykommunene i landet. Kommunen fattet vedtak i tråd med anmodningene og jobber godt for å bosette i tråd med vedtaket. Bosettings- og kvalifiseringsarbeidet er forankret i kommunestyret og via Trondheim som en K+ kommune, det vil si at de har inngått flerårig samarbeidsavtale med IMDi Midt-Norge.

Bakgrunn for nominering:

Kommunen gjorde en ekstraordinær innsats for å bosette mange flyktninger i 2016, og **bosatte 627 flyktninger hvorav 123 var enslige mindreårige**. Ingen annen kommune har noen gang bosatt så mange enslige mindreårige på ett år.

For å sikre at kommunen skulle innfri bystyrets vedtak ble det utarbeidet en egen «**Handlingsplan for økt bosetting av flyktninger i 2016**» som forankret arbeidet i alle kommunale enheter som har spesifikke oppgaver ved bosetting av flyktninger. Planen har et bredt og helhetlig fokus; bosetting og boligframskaffelse; kapasitetsøkning i barnehage og skole; helsetjenester inkl. eget flyktningshelseteam; deltakelse i samfunnslivet og økt tilknytning til arbeidslivet samt en egen del som omhandler bosetting og kvalifisering av enslige mindreårige flyktninger.

Ved å ha flyktninger som førsteprioritet ved tildeling av kommunale boliger og kombinere det med prosjektene «Fra leie til eie» og «Privat bosetting» framskaffer kommunen de boliger som er nødvendig og oppnår samtidig svært god bærekraftighet i bosettingsarbeidet.

Kommunen driver kontinuerlig forbedringsarbeid for å høyne resultatene i introduksjonsordningen og har iverksatt flere innovative tiltak for å få flere ut i arbeid eller utdanning, både for de som er i et intraløp, men også for de som er ferdige og ikke har nådd målet ennå. Trondheim har utviklet og implementert et Arbeidsgiverteam ved Kvalifiseringscenter for innvandrere, inngått et samarbeid med NTNU om språkopplæring og hospitering for deltakere med akademisk bakgrunn og det er etablert et eget innvandrerteam i NAV som følger opp deltakere som ikke kvalifiserer seg i løpet av introduksjonsprogrammet.

I 2016 gikk 53% av introdeltakerne direkte over i arbeid eller utdanning, en økning fra 45% i 2015. Trondheim er med dette resultatet klart i toppen blant landets storbyer. Resultatet ett år etter for 2014-kullet er 64%, mens det for 2013-kullet var på 56%.

Bosetting- og integreringsarbeidet er planmessig forankret både langsiktig, i kommuneplanens samfunnsdel, gjennom helhetlig samarbeid med IMDi, og ved behov for ekstra innsats; gjennom «Handlingsplanen for økt bosetting i 2016». Handlingsplanen ligger vedlagt nominasjonen.

Bosetting

Trondheim har 189 842 innbyggere (pluss 30 000 studenter). Innvandrерandelen er på 11,8 %.

Flyktningsarbeidet er organisert i flere egne enheter og avdelinger; Kvalifiseringscenteret for Innvandrere (INN), som har hovedansvar for introduksjonsprogram og bosettingsfasen; Enhet for voksenopplæring (EVO); «Flybo» i Helse og velferdskontoret, som har ansvaret for boligframskaffelse og klargjøring for bosetting; Flyktningshelseteam (FHT) under Enhet for legetjenester; en egen EM-avdeling i Barne- og familietjenesten Omsorgsenheten (BFT Omsorgsenheten) med mange tiltak.

I 2016 bosatte kommunen 627 flyktninger inkludert 123 enslige mindreårige. Da IMDi nedjusterte antallet EM, viste kommunen fleksibilitet ved å konvertere plasser til å bosette ordinære flyktninger.

Anmodnings-, vedtaks- og bosettingstall for Trondheim de siste tre år

	2015	2016	2017
Anmodning	300 (30)	650 (160)	460 (65)
Vedtak	450 (30)	650 (160*)	460 (65)
Bosetting	425 (44)	627 (123*)	

* Vedtaket ble i siste kvartal nedjustert til 135 EM etter ønske fra IMDi. Trondheim kunne ha bosatt i tråd med opprinnelig vedtak, men det var ikke tilgjengelig EM på slutten av året.

Kommunen er svært fleksibel med tanke på sammensetning av de som bosettes:

- Kommunen har tatt imot mange flyktninger med betydelige helseutfordringer fra tilrettelagte mottaksavdelinger, psykisk helsevern, samt kompliserte helsesaker fra ordinære mottak, som stiller ekstra krav til boligtilpassing og/eller som har behov for mye oppfølging.
- I 2016 bosatte kommunen 91 overføringsflyktninger. Blant disse er det flere store familier med ekstra helsebehov, og/eller behov for tilrettelagte boliger. Kommunen har vist stor vilje og fleksibilitet for å håndtere transportutfordringer, helse- og omsorgstjener, boligtilpassing, og boligframskaffing i disse sakene.

Kommunen har flyktninger som førsteprioritet når det gjelder tildeling av kommunale boliger og bosetter ca 75% i kommunale boliger. Prosjektene «Fra leie til eie» og «Privat bosetting» gjør at det likevel er svært god bærekraft i bosettingsarbeidet. «Fra leie til eie» legger til rette for at kommunale leietakere kan kjøpe boligen de leier, eller få hjelp til å kjøpe i det private markedet. Slik sikrer kommunen en god rulling av kommunale boliger, som igjen frigjør midler til å kjøpe nye boliger. I 2016 bisto prosjektet til sammen 27 husstander med kommunale leietakere med flyktningsbakgrunn med å kjøpe egen bolig.

«Privat bosetting» driver aktiv matching av utleiere som ønsker å leie ut til flyktninger, med flyktninger som vurderes å kunne bo privat, samt matching av beboere i bofellesskap med mål om en hensiktsmessig beboersammensetning som fremmer integrering. Med dette arbeidet har kommunen bosatt 24% av ordinære flyktninger i private boliger i 2016, og mange blir boende lenge i den første boligen de leier.

Mange enslige mindreårige blir også bosatt i private boliger. Av totalt 117 EM som ble bosatt av BFT Omsorgsenheten, ble 58 bosatt direkte i private boliger, som privat leide fellesboliger, hos husvert og i fosterhjem. Kommunen har selv vært aktive i å rekruttere fosterhjem for enslige mindreårige, og nye husverter. Husvertiltaket vil si at private leier ut en del av boligen sin til en enslig mindreårig og deltar i oppfølginga i samarbeid med barnevernstiltaket Opal oppfølging. Formålet er å skape tilhørighet og trygghet i Trondheim og trivsel og litt praktisk hjelp i bosituasjonen. Enslige mindreårige i husvertiltak og i private fellesboliger har barnevernsvedtak

og får oppfølging av miljøterapeuter. Se

<https://www.trondheim.kommune.no/content/1117752489/Informasjon-om-husvertordningen-for-enslige-mindrearige-flyktninger>.

Intro og kvalifisering

Resultatet for de som avsluttet program i 2016, viser en måloppnåelse på 53%, som er en bedring fra 45% i 2015. Når vi ser på resultatene over tid ser vi at det har vært et solid løft det siste året, og ett år etter for kullet som avsluttet i 2014.

Resultater for Trondheim i introprogrammet de siste fire år

Avslutningsår	2013	2014	2015	2016
Ved avslutning (NIR)	52%	38%	45%	53%
Ett år etter (SSB)	56%*	64%*		
Antall i kullet	162	210	194	200

Detaljer for resultater i 2016: Arbeid: 39%, Høyere utdanning: 1% og VGS: 12%

*Deltakere som avsluttet program i 2013 og 2014 med SSB-måling av resultat i slutten av hhv. 2014 og 2015

Gjennom den tette kontakten i K+ samarbeidet ser vi at kommunen tar grep for å iverksette innovative tiltak som fører til rask overgang til arbeid eller utdanning for deltakere i Intro. Et eksempel på dette er tett samarbeid med næringslivet forankret på rådmannsnivå for å finne lokale tilpassede tiltak for å få flere i arbeid. «Handlingsplan for økt bosetting i 2016» beskriver flere tiltak for effektiv kvalifisering og økt deltakelse i arbeidslivet. Kommunen har også iverksatt en strategi for alle enheter som jobber med flyktninger; «Bolig dag 1, arbeid dag 2».

Trondheim har utviklet Arbeidsgiverteam som metode for å samarbeide med arbeidsgivere, både enkeltarbeidsgivere og større arbeidsplasser (se <http://www.imdi.no/case/fast-jobb-er-malet/>). Teamet jobber målrettet med etablering av samarbeid og avtaler med næringsliv og bedrifter. Målet er at deltakeren blir fast ansatt. For å lykkes med dette må et partnerskap med arbeidsgiver ligge til grunn. «Ved å bli godt kjent med bedriften blir praksismatchen bedre og bedre – vi vet hva bedriften vil ha!» Dette har ført til at INN blir sett på som rekrutteringspartner for bedrifter. Næringslivet kontakter dem selv om tidligere praksisløp ikke alltid har vært en suksess fordi de er trygge på kommunens bistand. Det jobbes etter prinsippet om at kobling mellom deltaker og arbeidsgiver først skjer når praksisplassen er rett plass for akkurat den deltakeren. Ett av verktøyene som er utviklet – og som er med på å forklare suksessen - er språkmentorer som en del av arbeidsgiverteamet. Språkmentorene fungerer som programrådgivere på morsmål og benyttes spesielt med kursing av grupper, i kartleggingsfasen og i oppfølging på arbeidsplassene.

Trondheim er en universitetsby med mange store utdannings- og forskningsinstitusjoner, men det har ikke gjenspeilet seg i andel som har overgang fra intro til høyere utdanning. Det jobber kommunen nå med å endre, ved å ha etablert et samarbeidsprosjekt med NTNU for deltakere med medbrakt høyere utdanning. De får språkoplærning i regi av NTNU og hospitering på relevante institutt, fakultet, forskningsprosjekter og bedrifter som NTNU samarbeider med. Dette har vært i drift i ett år og skal nå utvides også til omkringliggende kommuner. Det blir spennende å følge med på om dette bidrar til et løft på andelen som går over i høyere utdanning i Trondheim slik ambisjonen er.

Det er opprettet et Innvandrersteam i NAV som følger opp de som går ut av program uten å ha nådd mål om kvalifisering til arbeid eller utdanning. Teamet samarbeider med INN på slutten av introløpet for å sikre at det er gode kvalifiserende tiltak klare i NAV. Effekten av dette kan tolkes ut i fra et sterkt bedret resultat ett år etter for 2014-kullet, der 64% er i arbeid eller utdanning. Det har også medført mer fokus på samarbeid mellom kvalifiserende enheter underveis i introforløpet, og tidligere innsats for å unngå overgang til sosialhjelp. Det jobbes målrettet med å danne et godt felles utfordringsbilde, og beslutninger tas på bakgrunn av dette.

Trondheims Jobbsjans-prosjekter har år etter år hatt måloppnåelse i norgestoppen.

Kommunen har KUM-prosjekter knyttet til kvalifisering, med etablering og utvikling av Språkmentorrollen som resultat. Språkmentor brukes nå både av Arbeidsgiverteam, i NAV-samarbeidet og ellers i kommunen. Det er iverksatt et eget AMO kurs i samarbeide mellom EVO, NAV og INN for målgruppen.

Det er også i 2016 etablert et felles prosjekt med kommunale utviklingsmidler fra IMDi og midler fra Husbanken, knyttet til bosetting og kvalifisering av enslige mindreårige i bofellesskap. Prosjektet skal analysere tre typer bofellesskapsløsninger og se på hvordan gjennomføring av informasjons- og opplæringsprogram knyttes til tilbudet de får i bofellesskapene.

Planmessig og langsiktig bosettings- og integreringsarbeid

K+ samarbeidet med IMDI inkluderer faste årlige ledermøter, arbeidsmøter - hvor kommunen og IMDi konkret arbeider med bedre løsninger ut fra kommunens egen analyse av utfordringsbildet - og annet samarbeid etter behov og ønske. Kommunen har i 2016 hatt særlig ønske om bistand til bedre analysegrunnlag, og å bli sett tett i kortene på resultater og på sitt arbeid med kvalifisering. Målsetting: Konkludere utfordringsområder og besørge resultatforbedring. Kommunen har en rekke planer og god forankring både i ledelse i kommunen og bredt blant de ulike aktørene og enhetene som arbeider med kvalifisering og integrering. Under følger en rekke eksempler på dette.

Planmessig arbeid:

- Kommuneplanens sammfunnsdel (<https://www.trondheim.kommune.no/samfunnsplaner/>)
 - I 2020 er Trondheim en inkluderende og mangfoldig by
 - I 2020 er byens ulike arenaer tilrettelagt for mangfoldet i befolkningen
 - I 2020 er Trondheim en flerkulturell by, der det er godt å bo som innvandrere
- Temaplan for mangfoldig arbeidsliv
- Handlingsplan for økt bosetting av flyktninger i 2016 (og som skal gjelde for flere år)
- De har også stort fokus på frivilligheten som en viktig aktør for å øke deltagelsen hos flyktninger. <https://www.trondheim.kommune.no/content/1117736398/Bli-frivillig>

Forankring i kommunen:

- God forankring i ledelse med månedlige koordineringsmøter mellom lederne i de relevante enheter (NAV, INN, EVO, FHT, BFT Omsorgsenheten, Helse- og velferdskontor, Tolketjenesten, rådmannens fagstab, med flere)
- Bred forankring på operativt nivå, blant annet gjennom «Arbeidsgruppe flyktning» som del av prosjektet «Strukturendring og samlokalisering», der fagledere og saksbehandlere fra de samme enheter som over deltar, pluss tolketjenesten, Barne- og familietjenesten, Enhet for psykisk helse og rus og helse- og velferdskontor.
- Felles målsetning om 55% måloppnåelse i introduksjonsprogram
- Kommunen har en felles mål om at 70% av nybosatte innvandrere skal være selvforsørget innen 3 år etter bosetting. De siste SSB-tallene for ett år etter intro viser at de er på god vei, med 64% i arbeid eller utdanning.

Langsiktig arbeid og kommende prosjekter:

- Samlokalisering av INN, EVO, NAV og FHT
- Sammenslåing av kommunal og fylkeskommunal voksenopplæring
- Søknad om kommunale utviklingsmidler til prosjekt for tett samarbeid mellom de kvalifiserende enheter (NAV, INN, VGS og EVO) om kartlegging, karriereveiledning og tilpassede utdanningsløp

- Jobbsjansen del B (nyetablert tilskuddsordning) – i samarbeid med Sør-Trøndelag fylkeskommune

OPPSUMMERT BEGRUNNELSE

Trondheim kommune har over år bosatt høyt, og i tråd med anmodning fra IMDi. Kommunen har en godt organisert og bærekraftig bosettingsmodell, med bruk av både kommunale og private boliger, tilpasset den enkeltes behov. Bosetting skjer i alle bydeler og med et helhetlig integreringsfokus. Boområder som allerede har spesielt høy innvandrerandel, skjermes.

Kommunene tar imot alle flyktninger IMDi presenterer, inkludert overføringsflyktninger, store familier, mange enslige voksne, funksjonshemmede og andre med særskilte behov, og tilbyr tilpassede tjenester.

Samarbeidsmodellen kommunen jobber etter, gir nå resultater både når det gjelder tempo i utsøking og bosetting og med bedring i introresultat/ett år etter. Kommunen har et resultatmål på 55% direkte overgang til arbeid eller utdanning, og 70% skal være selvforsørget innen 3 år. Dette er de i ferd med å nå. Rådmannen vurderer nå å høyne resultatmålet rett etter fullført introprogram.

IMDi har hatt tett kontakt og et bredt anlagt samarbeid med hele kommunens apparat og vil fremheve at dette er viktig for både utvikling og kompetanse for begge parter.

Det har vært investert mye ressurser for å få et enda bedre og mer forpliktende samarbeid mellom NAV, EVO og INN, og dette gir resultat og nye tiltak. Kommunen har vært en foregangskommune i arbeidet med å bedre overgangen mellom Intro og NAV, bl.a med et eget AMO kurs for målgruppen. Det jobbes intensivt i samarbeide med fylkeskommunen og IMDi for å få til et bedre tilbud til ungdom i målgruppa, da kommunen nå fokuserer på å øke andelen som går over i VGS eller høyere utdanning.

Eksempler og gode grep /tips til filmsnutter

Husvertiltak for enslige mindreårige – Er laget en film: https://youtu.be/dFOeW_57EdU
Husvertkoordinator: Beate Bjørkås, 911 12 451 / beate.bjorkas@trondheim.kommune.no
Familieterapeut: Andreas Breden, 913 78 032 / andreas.breden@trondheim.kommune.no

Arbeidsgiverteam med språkmentor – for eksempel bruk av språkmentor på en praksisplass
kontaktperson: Hege Sotberg: 480 44 012 / hege-elisabeth.sotberg@trondheim.kommune.no

NTNU-samarbeid for deltakere med høyere utdanning
Kontaktperson: Hasan Ajnadzic, 952 63 208 / hasan.ajnadzic@trondheim.kommune.no

Kontaktperson i kommunen:

Ordfører Rita Ottervik: 72 54 61 11 / 952 63 011 / rita.ottervik@trondheim.kommune.no

Kontaktperson i IMDi Midt-Norge:

Regiondirektør Rune S. Foss, mob 91760020, e-post rsf@imdi.no